

ธรรมานุศาสตร์

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

มงคลที่ ๑๘ ทำงานไม่มีโทษ กรรมเครื่องแบ่งชนชั้น

บุรุษทำกรรมเหล่าใดไว้ เขาย่อมเห็นกรรมเหล่านั้นในตน ผู้ทำกรรมดีย่อมได้รับผลดี ผู้ที่ทำกรรมชั่วย่อมได้รับผลชั่ว บุคคลหว่านพืชเช่นใด ย่อมได้รับผลเช่นนั้น ในอดีตกาล พระเจ้าพรหมทัตเสวยราชสมบัติอยู่ในกรุงพาราณสี พระโพธิสัตว์ถือกำเนิดเป็นวานรชื่อนันทียะ อาศัยอยู่ในหิมวันตประเทศ มีน้องชายชื่อจุลนันทียะ ทั้งสองพี่น้องมีวานรบรivarถึงตัวละ ๘๔,๐๐๐ ตัว วานรสองพี่น้องเป็นวานรยอดกตัญญู คือจะช่วยกันปรนนิบัติดูแลมารดาซึ่งตาบอด โดยจะให้นอนพักอยู่ที่พุ่มไม้ จากนั้นจะเข้าไปหาผลไม้ที่มีรสอร่อย แล้วให้ลิงที่เป็นบริวารนำไปส่งให้มารดาทุกวัน แต่ลิงบริวารเห็นผลไม้มีรสอร่อยเกิดความโลภจึงกินเอง ไม่ได้นำไปให้มารดาของพระโพธิสัตว์ ทำให้มารดาถูกความหิวครอบงำจนร่างกายผอมซูบซีด เหลือแต่หนังหุ้มกระดูก

ต่อมา พระโพธิสัตว์กลับมาเยี่ยมมารดา เห็นร่างกายของท่านผอมลงผิดปกติ จึงถามว่า “แม่จ๋า ลูกส่งผลไม้รสอร่อยมาให้แม่ทุกวัน แม่ไม่ได้รับประทานหรือไร ทำไมแม่ถึงได้ซูบผอมเช่นนี้” มารดาตอบลูกวานรด้วยความแปลกใจว่า “ลูกเอ๋ย แม่ไม่เคยได้ผลไม้ที่ลูกฝากมาเลย”

พระโพธิสัตว์รู้ทันทีว่า ลิงบริวารเห็นแก่กิน ไม่ยอมนำผลไม้มาให้แม่ของตน ท่านไม่โกรธบริวารแต่คิดแก้ไขว่า หากเรายังมีวแต่ปกครองฝูงวานรอยู่เช่นนี้ แม่ของเราคงต้องอดตายแน่ อย่ากระนั้นเลย เราจะลาออกจากการเป็นหัวหน้าฝูงวานร เพื่อไปปรนนิบัติแม่ตามลำพัง คิดได้ดังนี้ พระโพธิสัตว์จึงเรียกน้องชายจุลนันทียะมาปรึกษาว่า “น้องเอ๋ย เจ้าจงปกครองฝูงวานรแทนพี่เถิด พี่จะไปปรนนิบัติแม่เอง” จุลนันทียะอยากอุปัฏฐากดูแลแม่อย่างใกล้ชิดเช่นกัน จึงกล่าวกับวานรพี่ชายว่า “พี่จ๋า แม่ฉันเองก็ไม่ต้องการปกครองฝูงวานร แต่อยากจะปรนนิบัติแม่บ้าง” เมื่อทั้งสองพี่น้องยอดกตัญญู ต่างมีความคิดตรงกัน จึงแยกตัวจากฝูงวานร พามารดาออกจากหิมวันตประเทศ พวกกันไปอาศัยอยู่ที่ต้นไทรแห่งหนึ่ง คอยปรนนิบัติดูแลมารดาเป็นอย่างดี

สมัยนั้น มาณพหนุ่มคนหนึ่งไปเรียนศิลปะจากสำนักอาจารย์ทศปาโมกข์ในเมืองตักสิลา เมื่อเรียนจบ ได้ลาอาจารย์ กลับบ้าน อาจารย์รุ่นพี่ของลูกศิษย์ดีว่า มาณพนี้เป็นคนกักขะ ชอบฆ่าสัตว์ จึงสั่งสอนลูกศิษย์ด้วยความเมตตาสงสารว่า “พ่อหนุ่มเอ๋ย เมื่อกลับบ้านแล้ว ให้ละนิสัยหยาบกระด้างเสีย อย่าไปฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ให้ประกอบแต่สัมมาอาชีพะ อย่าได้ทำกรรมชั่ว อันจะทำให้ตัวท่านเดือดร้อนในภายหลัง ผู้ทำกรรมดี ย่อมได้รับผลดี ผู้ทำกรรมชั่ว ย่อมได้รับผลชั่ว บุคคลหว่านพืชเช่นใด ย่อมได้รับผลเช่นนั้น ดังนั้น ให้ทำแต่กุศลกรรมไว้เถิด”

หลังจากลูกศิษย์รับฟังโอวาทแล้ว เขาได้เดินทางกลับกรุงพาราณสี พ่อแม่ให้แต่งงานมีคู่ครอง เขาพยายามทำตามคำสอนอาจารย์ทศปาโมกษ์ ด้วยการประกอบอาชีพค้าขาย แต่เนื่องจากไม่ชอบ วุ่นวายกับคนหมู่มาก จึงเปลี่ยนอาชีพเป็นนายพรานล่าสัตว์ ทำให้จิตใจหยาบกระด้างเช่นเดิม เขาลืม คำสอนของอาจารย์ที่ได้สั่งไว้จนหมดสิ้น ทุกเช้าชายหนุ่มจะผูกสอดธนู เข้าป่าล่าเนื้อชนิดต่าง ๆ เลี้ยงชีพ ด้วยการขายเนื้อที่ล่ามาได้ ทำเช่นนี้อยู่เป็นประจำ จนชีวิตคุ้นกับการฆ่าเป็นปกติ วันหนึ่ง เขาล่าสัตว์ไม่ได้ แม้สักตัวเดียว ขณะกำลังเดินทางกลับ เห็นวานรสองพี่น้องนั่งอยู่ระหว่างคาคบไม้ กำลังให้มารดา เคี้ยวกินผลไม้ วานรทั้งสองเห็นนายพรานหนุ่มเดินตรงเข้ามา ต่างพาชื่อคิดว่า **พรานเห็นมารดาเรตาบอด คงไม่กล้าทำอะไรหรอก จึงแอบสังเกตการณ์ อยู่ระหว่างกิ่งไม้้นั้น**

เมื่อนายพรานเดินมาถึงโคนต้นไม้ เห็นมารดาของวานรทั้งสอง เขาคิดว่า **เราจะกลับมือเปล่าทำไมละ ลิงตาบอดตัวนี้แหละ จะเป็นอาหารอันโอชะของเรา** คิดดังนั้นแล้ว เขาโก่งธนูขึ้น หมายถึงนางลิงแก่ พระโพธิสัตว์เห็นท่าไม่ดี จึงรีบบอกน้องชายว่า **“น้องเอ๋ย นายพรานคนนี้เป็นคนกักขฬะผิดมนุษย์ทั่วไป จะต้องยิงมารดาของเราแน่นอน พี่จะสละชีวิตแทนมารดา เมื่อพี่ตายแล้ว น้องจงเลี้ยงดูมารดาแทนพี่ ด้วยเถิด”** กล่าวจบ วานรโพธิสัตว์รีบกระโดดออกมา พลังขอร้องพรานหนุ่มว่า **“ขอท่านอย่าได้ยิง มารดาของเราเลย มารดาของเราตาบอด ทั้งแก่ชรามากแล้ว จงเอาชีวิตของเราแทนเถิด”** พระโพธิสัตว์รีบไปนั่งอยู่ในวิถีของลูกศร เพื่อป้องกันมารดาด้วยชีวิตของตน เนื่องจากนายพรานมีจิตใจ หยาบช้า ฟังภาษาสัตว์ไม่รู้เรื่อง แม้ยิงพระโพธิสัตว์ตายแล้ว เขายังโก่งคันธนูขึ้น เพื่อจะยิงมารดา ของพระโพธิสัตว์อีก จุลลันนทียะเห็นเหตุการณ์คับขันเช่นนั้น ก็คิดว่า **แม้มารดาของเราจะมีชีวิตอยู่ เพียงวันเดียว ก็ได้ชื่อว่ารอดชีวิตแล้ว เราจะสละชีวิตแทนมารดา ด้วยความเป็นลูกยอดกตัญญู จึงกระโดดออกมา พลังอ้อนวอนนายพรานว่า “ท่านอย่ายิงมารดาของเราเลย เราจะสละชีวิต แทนมารดา ท่านยิงเราแล้ว เอาเราสองพี่น้องไปแทน จงไว้ชีวิตมารดาของเราเถิด”** เมื่อสละชีวิตให้ นายพรานแล้ว วานรน้องชายรีบไปนั่งอยู่ในวิถีลูกศร เพื่อปกป้องมารดาโดยไม่หวาดหวั่นต่อความตาย แต่อย่างไร ครั้นนายพรานผู้มีใจบาปยิงจุลลันนทียะตกลงจากต้นไม้แล้ว ยังคิดจะเอาไปเผื่อเด็ก ๆ ที่บ้านอีก จึงยิงมารดาของวานรทั้งสองด้วย เขาหาพานรทั้งสามตัว เดินมุ่งหน้ากลับบ้านด้วยความดีใจ ขณะเดียวกันนั่นเอง เกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันขึ้น คือ **ฟ้าได้ผ่าลงที่บ้านของนายพราน ไหม้ภรรยา และลูกสองคนพร้อมบ้านของเขา เหลือเพียงซากเสากับชื่อเท่านั้น** เมื่อนายพรานกลับถึงบ้าน พบเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดเช่นนั้น เขาเสียใจมากเหมือนคนเสียสติ ทิ้งหาบเนื้อและธนูกับแล่งไว้ แล้วรีบวิ่ง เข้าไปในบ้านที่เหลือแต่ตอ ทันใดนั้น ชื่อได้หักตกลงมาทับศีรษะของเขา แผ่นดินไม่อาจรองรับความชั่ว ของเขาได้ แยกออกเป็นช่อง เปลวไฟแลบขึ้นมาจากอเวจีมหานรก เขาถูกแผ่นดินสูบลงไปใพอเวจี มหานรกทันที

จากเรื่องนี้ เราจะเห็นว่า แม้วานรโพธิสัตว์สองพี่น้องจะเป็นสัตว์เดียรัจฉาน แต่ทั้งสองเต็มเปี่ยม ไปด้วยคุณธรรม คือ ความกตัญญู ยอมสละชีวิตเพื่อผู้มีพระคุณ ส่วนนายพรานผู้เป็นมนุษย์ ซึ่งได้ชื่อว่า เป็นสัตว์ประเสริฐ แต่ประเสริฐเพียงร่างกายเท่านั้น จิตใจกลับหยาบกระด้าง ประเสริฐแต่เพียงชาติ

กำเนิด ส่วนการกระทำไม่ได้ประเสริฐตาม ฉะนั้น เราจะต้องไม่เป็นเช่นนั้น เมื่อเราได้อัตภาพของผู้มีใจสูงแล้ว ควรทำให้สูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป คือ สูงส่งด้วยคุณธรรมความดี เพราะอัตภาพของมนุษย์เหมาะต่อการทำความดีในทุกรูปแบบ ทั้งทาน ศีล ภาวนา ละโลกแล้วจะได้ไปสู่ภพภูมิที่สูงขึ้น คือ ไปสู่สุคติโลกสวรรค์ เมื่อบุญบารมีเต็มเปี่ยม จะทำให้เราหลุดพ้นจากอภิสวกิเลสทั้งมวล ยกตนและสรรพสัตว์ทั้งหลายไปสู่ที่สุดแห่งธรรมกันทั้งหมด

เอกสารประกอบบทความ :

พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับมหาหมกุฎราชวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เล่ม ๕๗ หน้า ๓๘๘

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ